

Zprostředkovatelé pojištění

**Jejich postavení na trhu, současná právní úprava
a srovnání s členskou zemí EU**

**Horváth Dionýz
Mochnáč Matej
® 2006**

Obsah

- ***zákon č. 38/2004***

 - jeho dopad, definice, přínos
srovnání s předešlým stavem v ČR***

- ***postavení zprostředkovatelů na trhu***

 - vývoj uvnitř segmentu, tržní podíl***

- ***srovnání s členskou zemí EU***

Právní úprava

Zákon ČNR č. 185/1991 Sb.

Zákon č. 363/1999 Sb.

Zákon č. 38/2004 Sb.

Navazující vyhláška MFČR č. 582/2004 Sb.

Zákon č. 38/2004 Sb.

Definice zprostředkovatelů

zákon definuje 4 skupiny zprostředkovatelů (přitom taky definuje samostatné likvidátory pojistných událostí)

- ▶ **vázaný pojišťovací zprostředkovatel**
- ▶ **podřízený pojišťovací zprostředkovatel**
- ▶ **pojišťovací agent**
- ▶ **pojišťovací makléř**

Zákon č. 38/2004 Sb.

definice PZ

Vázaný pojišťovací zprostředkovatel

- ▶ *koná jménem jedné nebo více pojišťoven.*
- ▶ *v případě, že nabízí pojistné produkty více pojišťoven, nesmí si tyto produkty vzájemně konkurovat*
- ▶ *nemá oprávnění přijímat pojistné a vyplácet pojistné plnění*
- ▶ *je vázán písemnou smlouvou se zastupovanou pojišťovnou, přičemž za škodu způsobenou zprostředkovatelem při výkonu činnosti odpovídá ním zastupovaná pojišťovna*
- ▶ *zákon mu ukládá povinnost absolvovat zkoušku prvního stupně*

Zákon č. 38/2004 Sb.

definice PZ

Podřízený pojišťovací zprostředkovatel

- ▶ *Podřízený pojišťovací zprostředkovatel spolupracuje na základě smlouvy s pojišťovacím agentem nebo pojišťovacím makléřem*
- ▶ *Není oprávněn přijímat pojistné a vyplácet pojistné plnění*
- ▶ *Pracuje dle pokynů agenta nebo makléře, který za něj odpovídá. Placený je taky tímto makléřem*
- ▶ *musí mít stejně jako vázaný pojišťovací zprostředkovatel odbornou kvalifikaci na úrovni prvního kvalifikačního stupně*

Zákon č. 38/2004 Sb.

definice PZ

Pojišťovací agenti

- ▶ *vykonává svoji činnost taky na základě písemné smlouvy*
- ▶ *Může nabízet pojistné produkty více pojistitelů a tyto si mohou vzájemně konkurovat*
- ▶ *může být pojišťovnou oprávněn k přijímání pojistného a výplatě pojistného plnění*
- ▶ *v takovém případě však musí udržovat trvale likvidní jistinu definovanou dle zákona v §7 ods. 6*
- ▶ *musí splňovat požadavky na odbornou způsobilost na úrovni středního stupně a mít nejméně dvouletou praxi v oboru pojišťovnictví*
- ▶ *musí být také pojištěn pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem své činnosti*

Zákon č. 38/2004 Sb.

definice PZ

Pojišťovací makléř

- ▶ ze zákona jedná v prospěch klienta!!
- ▶ *analyzuje a oceňuje klientovy rizika, spravuje jeho pojistné smlouvy*
- ▶ *musí být pojištěn pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem své činnosti*
- ▶ *Další povinností je v případě oprávnění k přijímání pojistného a vyplácení pojistného plnění udržovat jistinu*
- ▶ *Kvalifikační podmínky makléřů jsou minimálně čtyřletá praxe v pojišťovnictví a složení zkoušek vyššího kvalifikačního stupně*

Zákon č. 38/2004 Sb.

povinnosti PZ

vůči dozorným orgánům:

► podmínky důvěryhodnosti

▪ Pro FO: v posledních deseti letech tato osoba nebyla pravomocně odsouzena pro hospodářský trestní čin nebo pro čin proti majetku nebo jiný úmyslný trestný čin, zároveň nebyl na majetek FO v posledních pěti letech vyhlášen konkurz

▪ Pro PO: Všichni členové statutárního a dozorčího orgánu jsou důvěryhodnými fyzickými osobami a na majetek právnické osoby nebyl prohlášen konkurz

Zákon č. 38/2004 Sb. povinnosti PZ

vůči dozorným orgánům:

► zapsání do registru

- registr zřizuje a provozuje MFČR
- Děje se na základě žádosti a po splnění potřebných podmínek
 - bezúhonnost
 - odborná kvalifikace
 - pojištění pro případ škody nebo ručení pojišťovnou
 - živnostenský list

Zákon č. 38/2004 Sb. povinnosti PZ

vůči klientům

- ▶ *vázání jsou zákonem a Kodexem etiky*
- ▶ *ze zákona musí vykonávat svoji činnost s odbornou způsobilostí*
- ▶ *nesmí uvádět nepravdivé, nedoložené, neúplné, nepřesné, nejasné nebo dvojsmyslné údaje*
- ▶ *na žádost klienta je zprostředkovatel povinen doložit zápis v registru a klientovy sdělit a vysvětlit způsob, jakým je zprostředkovatel placen*
- ▶ *jsou povinni zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, které se dozvědí v souvislosti se svou činností*

Zákon č. 38/2004 Sb.

Změny v důsledku přijetí

vývoj právní úpravy

▶ **zákon ČNR č. 185/1991 Sb.**

- stanovoval obecné principy podnikání v segmentu na základě schválení žádosti
- na rozdíl od současného stavu mohli zprostředkovatelskou činnost vykonávat jenom osoby s trvalým bydlištěm (sídlem u PO) v ČSFR

▶ **zákon č. 363/1999 Sb.**

- jako první zákon upravoval postavení pojistných zprostředkovatelů
- členil zprostředkovatele dle jejich závislosti na pojišťovně
- pojišťovací agent musel mít uzavřené pojištění pro případ odpovědnosti za škodu ve výši 5 milionů korun
- Před klientem zastupoval jednu konkrétnou pojišťovnu

Zákon č. 38/2004 Sb.

Změny v důsledku přijetí

dnešní stav

- ▶ *Jednou z nejdůležitějších změn je požadavek profesní kvalifikace a vzdělávání*
- ▶ *§7 odst. 6 č.38/2004 Sb a §8 odst. 6 č. 38/2004 Sb*
 - *zprostředkovatelé, kteří mají oprávnění přijímat pojistné a vyplácet pojistné plnění, držet jistinu*
(dnes je minimum stanoveno na 15 000€, dříve 1 milion Kč)
- ▶ *povinnost pojištění odpovědnosti pro případ škod v důsledku činnosti, původně to bylo 5 milionů Kč, dnes 1 až 1.5 milionů €*
- ▶ *§26 zákona č. 38/2004 Sb v článku (2) odstavci d) a e)*
 - *staví mimo zákon firmy postavené na základě pyramidy / letadla*
- ▶ *rozlišuje zprostředkovatelé do čtyř skupin, ukládá jim informační povinnosti vůči klientům*

Postavení na trhu

Zprostředkovatelé by svojí činností měli přispívat k efektivnosti trhu pojistných produktů.

Makléři jako zástupci klientů mají větší přehled o potřebách klientů než jednotlivé pojišťovny, tím můžou díky své větší vyjednávací síle tlačit na pojišťovnu a tím dotvářet celou paletu pojistných produktů.

Postavení na trhu

personální vývoj segmentu

▶ *počet zprostředkovatelů v čase roste*

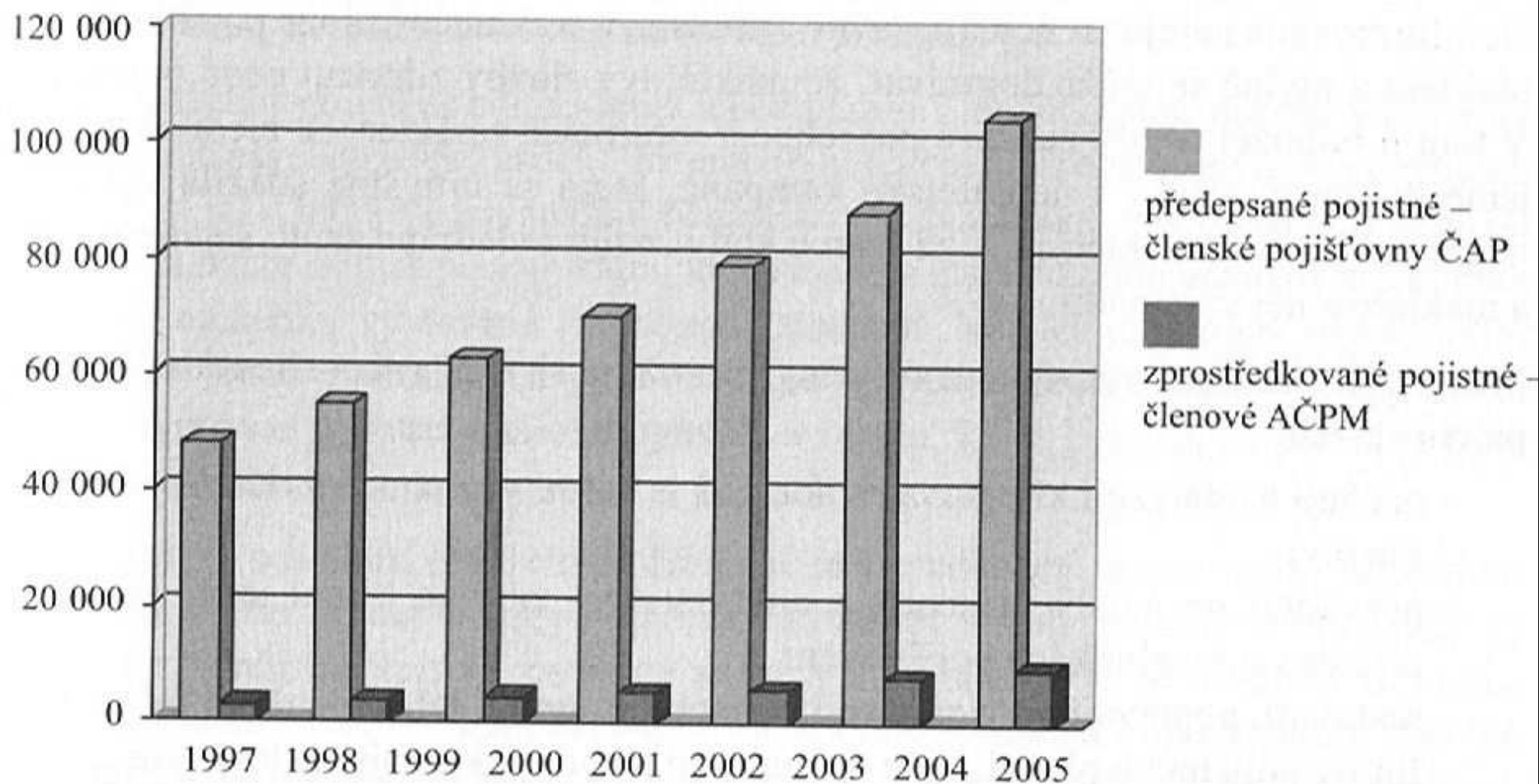
- zatím co v roce 1997 bylo zprostředkovatelů něco přes 13 000, v roce 2004 jich bylo 37 253. K 8.3.2006 evidovalo Ministerstvo financí ČR 40 203 registrovaných zprostředkovatelů

▶ *Zároveň klesá počet zaměstnanců v pojišťovnictví*

1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
13 423	15 189	16 215	16 404	16 451	16 052	15 672	15 720	15 590	14 906	14 250

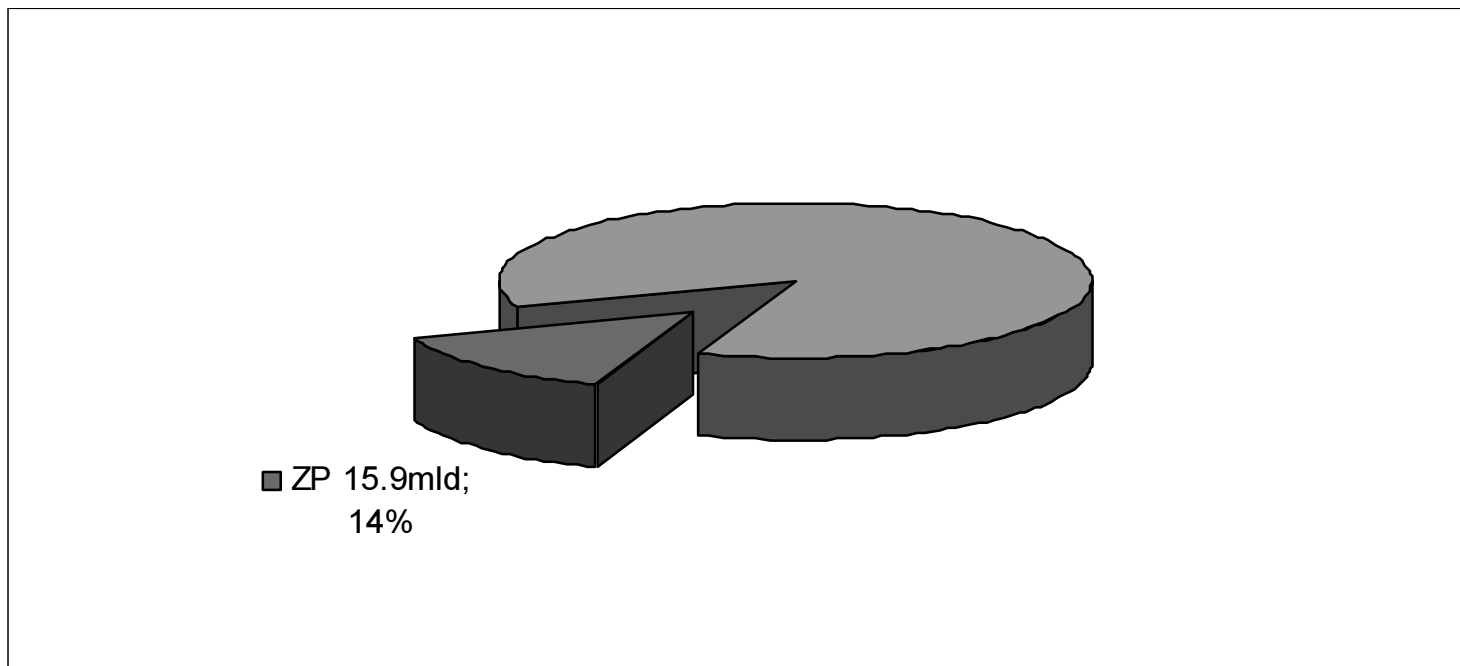
Postavení na trhu

Tržní podíl

Postavení na trhu

Podíl zprostředkovaného pojistného na předepsaném pojistném v roce 2004

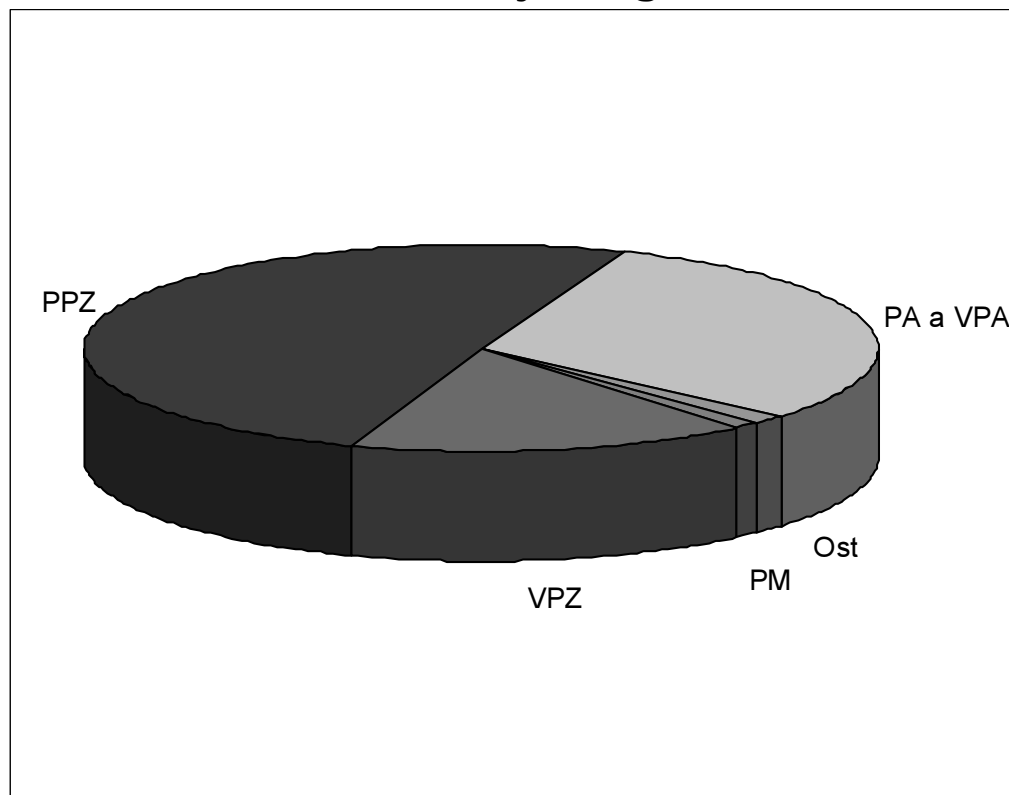

► *v roce 2004 bylo celkové předepsané pojistné na českém trhu 111,5 miliard korun, z toho bylo cca 15,9 miliard zprostředkovaně*

Postavení na trhu

Vnitřní vývoj segmentu

► k 6.3.2006 bylo registrováno 36 810 pojistných zprostředkovatelů*

PPZ – 18 728

VPZ – 6 078

PA – 11 268

PM – 486

Ost – 450

*dva dny později bylo registrováno o cca. 3500 osob víc

Postavení na trhu

Vnitřní vývoj segmentu

▶ „Big Five“ – *leadři segmentu*

- *OVB Allfinanz a.s. (PA)*
- *ZFP Akademie a.s. (PA)*
- *Broker Consulting Group (PA, PM, SLPU)*
- *AWD Group (PA, PM)*
- *Fincentrum (PA, PM)*

▶ *v takovém pořadí se umístili v letech 2003 a 2004, měřeno dle základních údajů výsledků hospodaření*

Postavení na trhu

Vnitřní vývoj segmentu

- ▶ *rozdíl mezi jedničkou na trhu a ostatními firmami se snižuje*
- ▶ *v roce 2003 realizovala ZFP Akademie, a. s. 36 % výkonů OVB a Broker Consulting, a. s. 17 % výkonů OVB*
- ▶ *v roce 2004 již ZFP Akademie, a. s. realizovala téměř 49 % a Broker Consulting, a.s. přes 27 % výkonů OVB*
- ▶ *ani jeden z „Big Five“ není členem AČPM – profesního sdružení pojišťovacích makléřů*

Srovnání s členskou zemí EU

Slovenská republika – právní úprava zprostředkování pojištění

- ▶ *Členění zprostředkovatelů pojištění*
- ▶ *Obsah Zákona č.340/2005*
- ▶ *Povinnosti v souvislosti s odbornou způsobilostí*
 - *stupně odborné způsobilosti*
 - *odborné zkoušky*

- ▶ *Slovenští finančníci zareagovali na vstup do EU pomaleji oproti ČR*
- ▶ *Na jedné straně to odráží vyspělost a schopnost rychlosti reakce na legislativní změny*
- ▶ *Na straně druhé SR dostalo čas a možnost sestavit dokonalejší právní úpravu dané oblasti, využít roční zkušenosti fungování praxe oproti ČR*

Slovenská republika

Členění zprostředkovatelů pojištění

Zákon č.340/2005

► *Dle Zákona č.340/2005 o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia se na Slovensku rozlišují 4 stupně zprostředkovatelů pojištění:*

- *výlučný zprostředkovatel pojištění*
- *podřízený zprostředkovatel pojištění*
- *pojišťovací agent*
- *pojišťovací maklér*

Slovenská republika

Členění zprostředkovatelů pojištění

Výlučný zprostředkovatel pojištění

- ▶ *fyzická osoba, která vykonává zprostředkování pojištění na základě smlouvy výhradně s jednou pojišťovnou*
- ▶ *splňuje požadavky pro základný stupeň odborné způsobilosti tzn., že nemusí vykonávat odbornou zkoušku jako vázaný zprostředkovatel v ČR*
- ▶ *je důvěryhodnou osobou*
- ▶ *V ČR neexistuje zprostředkovatel pojištění, který může vykonávat svoji činnost pouze na základě smlouvy s jednou pojišťovnou a navíc každý zprostředkovatel je nutný složit zkoušku alespoň min.prvního stupně*

Slovenská republika

Členění zprostředkovatelů pojištění

Podřízený zprostředkovatel pojištění

- ▶ *fyzická osoba, která vykonává zprostředkování pojištění na základě smlouvy s pojišťovacím agentem, pojišťovacím makléřem nebo zprostředkovatelem pojištění z jiného členského státu*
- ▶ *na stejné období uzavřít smlouvu jenom s jednou s těchto osob.*
- ▶ *podřízený zprostředkovatel pojištění a každý jeho zaměstnanec vykonávající činnost, obsahem které je zprostředkování pojištění, musí mít splněné požadavky pro základní stupeň odborné způsobilosti a musí být důvěryhodnou osobou.*

Slovenská republika

Členění zprostředkovatelů pojištění

Pojišťovací agent

- ▶ ***vykonává zprostředkování pojištění na základě smlouvy s jednou nebo více pojišťovnami***
- ▶ ***je fyzickou osobou, statutárním orgánem nebo alespoň jeden člen statutárního orgánu a alespoň jeden vedoucí zaměstnanec pojišťovacího agenta, který je právnickou osobou, musí splnit požadavky pro střední stupeň odborné způsobilosti***
- ▶ ***všichni musí být důvěryhodnými osobami***
- ▶ ***každý zaměstnanec pojišťovacího agenta vykonávající činnost, které obsahem je zprostředkování pojištění musí splnit požadavky pro základní stupeň odborné způsobilosti a musí být důvěryhodnou osobou***

Slovenská republika

Členění zprostředkovatelů pojištění

Pojišťovací makléř

- ▶ *vykonává zprostředkování pojištění na základě smlouvy s klientem*
- ▶ *pojišťovací makléř může vykonávat zprostředkování pojištění i na základě smlouvy s jednou nebo vícerymi pojišťovny*
- ▶ *vypracovává nestranní a podrobnou analýzu dostatečného počtu produktů dostupných na pojistném trhu a na základě této analýzy doporučuje klientovi uzavření pojistné smlouvy odpovídající jeho potřebám a požadavkům*
- ▶ *je fyzickou osobou, statutárním orgánem nebo alespoň jeden člen statutárního orgánu a alespoň jeden vedoucí zaměstnanec pojišťovacího makléra, který je právnickou osobou, musí splnit požadavky pro nejvyšší stupeň odborné způsobilosti a musí být důvěryhodnými osobami*
- ▶ *každý zaměstnanec pojišťovacího makléra vykonávající činnost, obsahem které je zprostředkování pojištění musí splnit požadavky pro střední stupeň odborné způsobilosti a musí být důvěryhodnou osobou*

Slovenská republika

Obsah Zákona č. 340/2005

Zákon zavádí:

- ▶ *Registr zprostředkovatelů pojištění a zprostředkovatelů zajištění*
- ▶ *podmínky pro zapsání zprostředkovatelů do Registru(víceméně stejné v porovnání s ČR)*
- ▶ *povinnosti zprostředkovatelů*
 - *v souvislosti s odbornou způsobilostí*
 - *vůči klientům(stejně jako v ČR)*

- ▶ *Zákon č. 340/2005 byl uveden v platnost 23.července 2005 (tj. o rok později v porovnání s ČR)*

Slovenská republika

Obsah Zákona č. 340/2005

Registr zprostředkovatelů pojištění a zprostředkovatelů zajištění

▶ *vedený Úřadom pre finančný trh a od 1.1.2006 Národnou bankou Slovenska*

▶ *člení na seznam:*

- a) výlučných zprostředkovatelů pojištění,*
- b) podřízených zprostředkovatelů pojištění,*
- c) pojišťovacích agentů,*
- d) pojišťovacích makléřů,*
- e) zprostředkovatelů pojištění z jiného členského státu,*
- f) zprostředkovatelů zajištění,*
- g) zprostředkovatelů zajištění z jiného členského státu*

▶ *Zápisu do registra úřadem předchází návrh navrhovatele*

- pro výlučného zprostředkovatele pojištění je to příslušná pojišťovna*
- pro podřízeného zprostředkovatele pojištění je to jeho pojišťovací agent, makléř nebo zprostředkovatel pojištění z jiného členského státu*

Slovenská republika

Obsah Zákona č. 340/2005

Bezprostřední následky vzniku Registru zprostředkovatelů

- ▶ *Registr byl vytvořen současně s implementací Zákona č. 340/2005 a to 23.července 2005*
- ▶ *každý zprostředkovatel po zapsání do registru obdržel registrační číslo*
- ▶ *vznik povinnosti zapsat se do Registru a to do 31.srpna 2005 včetně pro každého zprostředkovatele pojištění*
- ▶ *vznik tzv. „Centrálního registračního systému“ znamenal v praxi obrovské jednorázové náklady do přepracování smluv a všech ostatních materiálů právě kvůli vzniku registračních čísel*

Slovenská republika

Obsah Zákona č. 340/2005

Novinka: Zamezení „misselingu“

- ▶ **„misseling“ :poskytnutí neúplných, popřípadě nepravdivých či neprofesionálních informací klientovi**
- ▶ **před přijetím zákona byli podobné situace běžné**
- ▶ **následkem byl maximálně vznik nedůvěry vůči zprostředkovateli**

- ▶ **dle zákona musí být poskytnutí jakýchkoli informací zprostředkovatelem klientovi potvrzeno podpisem zprostředkovatele.**
- ▶ **konečná odpovědnost na plecích pojišťoven**
- ▶ **může mít za následek už i vysoké finanční sankce či závažné právní následky(trend v západních krajinách Evropy)**
- ▶ **Spekulovalo se o pojištění pojišťoven u jiných pojišťoven právě pro odpovědnost za své zprostředkovatele, no nakonec se uchýlili k odpovědnému zaškolování zprostředkovatelů.**

Slovenská republika

Povinnosti v souvislosti s odbornou způsobilostí

Stupně odborné způsobilosti

▶ **Zákon č. 340/2005 definuje 3 stupně odborné způsobilosti:**

▶ **Základní**

▪ **ukončené nejméně středné odborní vzdělání**

▶ **Střední**

▪ **střední odborné vzdělání + tříletá odborní praxe v oblasti pojišťovnictví**

▪ **úplné středné vzdělání nebo úplné středné odborní vzdělání + dvouletá**

odborní praxe

▪ **vysokoškolské vzdělání + jednoletá odborní praxe v oboru**

▶ **Nejvyšší**

▪ **úplné středné vzdělání nebo úplné středné odborní vzdělání + pětiletá**

odborní praxe

▪ **vysokoškolské vzdělání + tříletá odborní praxe v oboru**

Slovenská republika

Povinnosti v souvislosti s odbornou způsobilostí

- ▶ *odbornou způsobilost musí zprostředkovatel prokázat ku dnu skutečného započetí zprostředkovatelské činnosti*
- ▶ *povinnost zprostředkovatele průběžně si doplňovat vědomosti*
- ▶ *osoby, které musí splňovat střední a nejvyšší stupeň odborné způsobilosti jsou povinni do tří let od prvního prokázání odborné způsobilosti a následně každých 5 let absolvovat ověření odborné způsobilosti a to vykonáním odborné zkoušky*
- ▶ *podmínky zkoušky a právní předpis vydává Ministerstvo financí SR*
- ▶ *odborné zkoušky zabezpečuje Úřad pro finanční trh (v SR)*
- ▶ *navíc v ČR má pravomoc vykonávat odbornou zkoušku okrem Ministerstva financí také množstvo ďalších institucí např. i ESF MU*

Slovenská republika

Odborné zkoušky

► **na základě zákona č.340/2005 a v znění úprav pozdější vyhlášky Ministerstva financí SR č.417/2005 jsou zprostředkovatelé povinni skládat odborné zkoušky (podobně jako v ČR)**

► **odborné zkoušky jsou právě tou oblastí, kde se vyskytují výrazné rozdíly mezi ČR a SR.**

Okruhy otázek pro střední stupeň:

Okruh č. 1	Základné právne predpisy
Okruh č. 2	Právna úprava poisťovníctva
Okruh č. 3	Právna úprava podnikania
Okruh č. 4	Právna úprava kapitálového trhu a bankovníctva
Okruh č. 5	Právna úprava dôchodkového systému
Okruh č. 6	Právna úprava a teória sprostredkovania poistenia
Okruh č. 7	Teória poistenia
Okruh č. 8	Charakteristika finančného trhu
Okruh č. 9	Finančný manažment, finančná matematika a účtovníctvo
Okruh č. 10	Obchod, marketing, psychológia a etika predaja

